

บทที่ 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกันสุขภาพในสถานศึกษา ในประเทศไทยพบว่ายังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยไว้ แต่มีงานวิจัยอยู่บ้างเกี่ยวกับการประกันสุขภาพของประชาชนดังนี้

อรพรรณ หันจางสิทธิ์ (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของประชาชนต่อการประกันสุขภาพตาม โครงการประกันสังคมแห่งประเทศไทย: ศึกษาเฉพาะ เขตกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่า ประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจ และมีความคิดเห็นต่อการประกันสุขภาพตาม โครงการประกันสังคมแห่งประเทศไทยอย่างไร ประชาชนจะมีความต้องการและสนใจที่จะประกันสุขภาพและความพร้อมที่จะเข้าไปใช้บริการในโครงการประกันสุขภาพของรัฐบาลหรือไม่ และศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการประกันสุขภาพว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลในการกำหนดทัศนคตินั้น โดยการสัมภาษณ์ประชาชนทั่วไปตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 246 คน ผลการวิจัยพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้ยินการประกันสุขภาพ และไม่มีความรู้ความเข้าใจในการประกันสุขภาพมาก่อนเลย และส่วนใหญ่เห็นว่าการประกันสุขภาพเป็นสิ่งจำเป็นสมควรจัดให้มีขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เมื่อมีการเจ็บป่วยจะได้รับการรักษาโดยไม่ต้องกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายและได้รับการรักษาเท่าเทียมกันเสมอภาคทั่วถึงกันและมีหลักประกันในการรักษาพยาบาล ทั้งนี้ควรให้รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการเพื่อความมั่นคง และเสียเบียดประโยชน์ส่วนน้อยส่วนความต้องการ ความสนใจ และความพร้อมที่จะเข้าไปใช้บริการโครงการประกันสุขภาพของรัฐบาลนั้น พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนพอใจ สนใจ และจะให้ความร่วมมือ ด้วยเหตุผลที่ว่าประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ต้องการหาหลักประกันอันมั่นคงเมื่อยามเจ็บป่วย ส่วนการศึกษาหาปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกันสุขภาพพบว่าเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษาและสภาวะสุขภาพไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อ

การประกันสุขภาพ สำหรับเรื่องเงื่อนไขสภาพการทำงานพบว่า ผู้ที่มีเงื่อนไขของสภาพการทำงานที่ต่างกัน คือผู้ที่มีหรือไม่มีสวัสดิการในการรักษาพยาบาล มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกันสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือผู้ที่ไม่มีสวัสดิการในการรักษาพยาบาลมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการประกันสุขภาพมากกว่าผู้ที่มีสวัสดิการ ส่วนรายได้และพฤติกรรมการป้องกันสุขภาพพบว่า ต่างก็มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกันสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทิศทางตรงกันข้าม คือผู้ที่มีรายได้ต่ำจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการประกันสุขภาพมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูง และผู้ที่มีพฤติกรรมไม่ป้องกันสุขภาพ มีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการประกันสุขภาพมากกว่าผู้ที่มี พฤติกรรมป้องกันสุขภาพมาก ซึ่งปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวโดยสรุปได้ว่า เงื่อนไขของสภาพ การทำงาน รายได้ และพฤติกรรมการป้องกันสุขภาพ เป็นปัจจัยที่กำหนดทัศนคติต่อการประกันสุขภาพ ตามโครงการประกันสังคมแห่งชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ พบว่าม้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันสุขภาพ นักศึกษาในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย ดังนี้

ดีโบราห์ ฮาเซล และ ดีบร้า บีโนิต (Deborah Hazel and Debra Benoit, 1983) ได้ทำการวิจัยเรื่อง"การสำรวจความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการประกันสุขภาพ" (A Student Health Insurance Needs Survey) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการประกันสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในรัฐแมริแลนด์ และบัลติมอร์ จำนวน 340 คน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของนักศึกษา ในด้านทัศนคติเกี่ยวกับอนาคตของนโยบายการประกันสุขภาพของนักศึกษา นักศึกษาควรได้รับรู้สถานะทางการเงินของการประกันสุขภาพ ส่วนในเรื่อง อายุ เพศ และเชื้อชาติของนักศึกษา พบว่ามีอิทธิพลต่อความนิยมในการทำประกันสุขภาพคือ เพศหญิงนิยมทำประกันสุขภาพโดยสังเกตจากผู้ปกครองของตนเองมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายส่วนมากทำประกันสุขภาพโดยการตัดสินใจด้วยตนเอง และพบว่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยในรัฐแมริแลนด์ และบัลติมอร์มากกว่า 10 คน ไม่ได้ทำประกันสุขภาพเลย ซึ่งถือเป็นส่วนน้อยของนักศึกษาส่วนมากตัดสินใจทำประกันสุขภาพตามความเห็นของผู้ปกครองจนกระทั่งถึงอายุ 22 ปีเมื่อนักศึกษามีอายุเกิน 20 ปี จะไม่นิยมทำประกันสุขภาพมากขึ้น มีนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งของนักศึกษาทั้งหมด

ไม่มีความรู้ในเรื่องแผนการประกันสุขภาพของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน และนักศึกษาที่มีอายุมากขึ้นจะมีความสนใจมากขึ้นในด้านบริการทางจิตเวช และเรื่องความเป็นแม่ในตนเองเดียวกันกับเรื่องคู่สมรส และบุตร

มาทรอส ซีเบิร์ก และ ฮาห์น (Matross, Seaburg and Hahn, 1976) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการบริการสุขภาพในมหาวิทยาลัยมินเนโซต้า" (A Survey of Student Opinion Toward Student Services Fees at the University of Minnesota) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการบริการสุขภาพในมหาวิทยาลัยมินเนโซต้า กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาจากสองมหาวิทยาลัยแผลดของมหาวิทยาลัยมินเนโซต้า จำนวน 624 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาร้อยละ 84 เห็นว่าค่าธรรมเนียมการบริการสุขภาพไม่ได้เป็นเรื่องใหญ่กับนักศึกษาเห็นด้วยกับการลดค่าธรรมเนียมส่วนนี้ออกไป แต่สำหรับค่าธรรมเนียม 4 อย่างคือค่าบริการดูแลสุขภาพสำหรับผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก การบริการการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และมูลนิธิกองทุนเงินช่วยเหลือ นักศึกษาให้การสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น ให้จัดโครงการเหล่านี้ต่อไป โดยให้ขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้น มากกว่าร้อยละ 75 ของนักศึกษาเห็นด้วยกับการเก็บค่าธรรมเนียมการใช้โทรศัพท์สื่อสาร ถึงแม้ว่ามากกว่าร้อยละ 40 ของนักศึกษารู้สึกว่าเขาสนใจการใช้บริการโทรศัพท์สื่อสารของนักศึกษาตามแพ้นั้นเท่านั้น ผู้วิจัยสรุปว่าจากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาคั้งนี้ ทำให้เห็นถึงความสำคัญอย่างชัดเจนของการเก็บค่าธรรมเนียมบริการสุขภาพของคนไข้ใน กับความต้องการการประกันสุขภาพ

โรเบิร์ต เวสเลย์ (Robert Wesley, 1983) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทางเลือกในการประกันสุขภาพสำหรับโรงเรียนในรัฐอิลลินอย" (Health Insurance Alternatives for Illinois School Districts) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อดีของทางเลือกของแผนสำหรับโครงการประกันสุขภาพในรัฐอิลลินอย ทางเลือกของแผนคือการประกันสุขภาพในเชิงพาณิชย์ การประกันสุขภาพโดยตนเอง และการประกันสุขภาพโดยรัฐบาล นอกจากนี้ยังศึกษาเพื่อค้นหาแผนการประกันสุขภาพที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเพื่อให้ทราบว่าประเภทของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนเท่าใด ที่นิยมทำการประกันสุขภาพด้วยตนเองมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นโรงเรียนในรัฐอิลลินอย จำนวน 327 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนประถมศึกษา และมีชมศึกษา นิยมการประกันด้วยตนเองมากที่สุด โรงเรียน

ส่วนมากไม่ว่าจะแบ่งตามประเภท หรือขนาดของโรงเรียน ส่วนใหญ่นิยมการประกันสุขภาพด้วยตนเองมากที่สุด นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้ทำวิจัยเปรียบเทียบพฤติกรรมการประกันสุขภาพเชิงพาณิชย์ การประกันสุขภาพด้วยตนเอง และการประกันสุขภาพของรัฐ และเสนอแนะให้ทำการวิจัยเรื่อง ค่าใช้จ่ายการประกันสุขภาพในโรงเรียนรัฐบาล

คาโรล ปอล มาร์แชลล์ และ มาร์ติน โกลด์ (Carol Paul Marshall and Martin Gold, 1976) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " การประกันสุขภาพ และ นักศึกษาในวิทยาลัยชุมชน" (Health Insurance and Urban College Students) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงจำนวนของนักศึกษาที่ทำประกันสุขภาพในแต่ละประเภท ความคิดเห็นของนักศึกษา และผู้ปกครองเกี่ยวกับความพึงพอใจในสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการประกันสุขภาพในปัจจุบัน และความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้ปกครองเกี่ยวกับอัตราเบี้ยประกันสุขภาพ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชั้นสูงกว่าปีที่ 2 และต่ำกว่าปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยควีนคอลลิจ ในรัฐนิวยอร์ก ผู้วิจัยสุ่มมาจำนวน 372 คน ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 90 ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ประกันสุขภาพประเภทต่างๆ ดังนี้ คือ ร้อยละ 49 ประกันสุขภาพชนิดบลูครอส บลูชิลด์ (Blue Cross Blue Shield) ร้อยละ 16 ประกันสุขภาพกับบริษัทเอกชนต่าง ๆ ร้อยละ 12 ประกันสุขภาพกับกลุ่มบริษัทประกันสุขภาพที่ทำงานร่วมกับโรงพยาบาล ร้อยละ 9 ประกันสุขภาพกับบริษัทประกันสุขภาพแพลน ออฟเกรตเตอร์ นิวยอร์ก (Plan off Greater New York, Inc.) ร้อยละ 8 ประกันสุขภาพต่อท้ายกับโครงการพิเศษของนักศึกษา ร้อยละ 3 มีความหลากหลายในการประกัน และอีกร้อยละ 3 ไม่ทราบชนิดของการประกันที่เขามีอยู่ ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการประกันสุขภาพในปัจจุบันที่ครอบคลุมถึงการตรวจทางห้องทดลอง การเอกซเรย์ และการไปพบแพทย์ รวมถึงการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล ร้อยละ 67 ตอบว่าไม่สามารถตอบคำถาม เพราะว่าในปัจจุบันเขาไม่ต้องการให้สิ่งเหล่านี้ครอบคลุมถึงนักศึกษา ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าเขาไม่ทราบว่า เขาได้จ่ายเงินเพื่อสิทธิประโยชน์อะไรบางอย่างในการประกันสุขภาพครั้งนี้ ในเรื่องอัตราเบี้ยประกันสุขภาพนั้นผู้ตอบ 84 คน เห็นว่าอัตราเบี้ยประกันสุขภาพควรอยู่ระหว่าง การให้ฟรี ถึงการจ่ายเงินจำนวน 300 ดอลลาร์ ค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 121 ดอลลาร์และค่ามัชฌิมฐานคือ 100 ดอลลาร์ นักศึกษาส่วนมากเห็นว่าอัตราเบี้ยประกันสุขภาพนั้นควรมีการแข่งขันกันในแต่ละประเภท เพื่อให้เงินที่จ่ายไปนั้นใกล้เคียงกับค่าใช้จ่ายจริงๆที่ในการรักษาพยาบาลและการดำเนินงาน ผู้วิจัยสรุปว่านักศึกษาส่วนมาก(ร้อยละ 90)

ในวิทยาลัยชุมชนได้ทำประกันสุขภาพ ผู้ปกครองของนักศึกษาส่วนมากไม่ทราบว่าได้จ่ายเงินประกันสุขภาพ เพื่อสิทธิประโยชน์อะไรบ้าง นักศึกษาและผู้ปกครองของนักศึกษาที่ทำประกันสุขภาพกับบริษัทที่มีโครงการหลายโครงการให้ความสนใจกับการเพิ่มสิทธิประโยชน์ในโครงการเหล่านั้น นักศึกษาที่ไม่ได้ทำประกันหรือต้องหาเงินจ่ายเบี้ยประกันเองให้ความสนใจในโครงการรวมของนักศึกษา แต่นักศึกษากลุ่มนี้ส่วนมากไม่สามารถจ่ายเงินค่าเบี้ยประกันสุขภาพ

สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษารายงานการวิจัยต่างๆ ในประเทศไทยพบว่า มีงานวิจัยที่สำรวจทัศนคติของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการประกันสุขภาพในโครงการประกันสังคม ซึ่งพอสรุปได้ว่า ประชาชนเห็นด้วยและคิดว่าการประกันสุขภาพเป็นสิ่งจำเป็น เมื่อมีการประกันสุขภาพจะทำให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องวิตกกังวลเรื่อง ค่ายา ค่ารักษาพยาบาล และทุกคนได้รับการรักษาพยาบาลเท่าเทียมกัน อย่างทั่วถึง การประกันสุขภาพควรดำเนินการโดยรัฐ

ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศ ได้มีผู้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการประกันสุขภาพ" เรื่อง "การสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการบริการสุขภาพในมหาวิทยาลัยมินเนโซต้า" เรื่อง "การประกันสุขภาพทางเลือกสำหรับโรงเรียนในรัฐอิลลินอย" เรื่อง "การประกันสุขภาพและนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชน" ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการประกันสุขภาพของนักศึกษานั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์แจ้งโครงการประกันสุขภาพ รวมถึงผลการดำเนินงานในรอบปี และรายงานสถานะการเงินของทุนประกันสุขภาพให้นักศึกษาทุกคนได้ทราบ และอาจมีกิจกรรม เพื่อเสริมความรู้ในเรื่องการประกันสุขภาพ ความรู้ในเรื่องสุขภาพจิต และการอนามัยแม่และเด็ก ส่วนในเรื่องค่าเบี้ยประกันสุขภาพนั้น เมื่อนักศึกษาเห็นความสำคัญของการประกันสุขภาพแล้ว ย่อมยินดีที่จะเสียสละเงินจำนวนหนึ่ง ซึ่งเงินจำนวนนี้จะต้องคิดให้เหมาะสม โดยให้ใกล้เคียงกับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและค่าดำเนินการด้วย เงินที่นักศึกษาจ่ายค่าเบี้ยประกันนี้ เพื่อสมทบในกองทุนประกันสุขภาพเพื่อความมั่นคงแก่ตนเองยามเจ็บป่วย นักศึกษาและผู้ปกครองนักศึกษาเห็นด้วยกับการประกันสุขภาพที่เป็นโครงการรวม และมีนักศึกษาที่ยากจน ไม่มีผู้ให้การสนับสนุน เรื่องการเงินนี้ยังคงคิดว่าการประกันสุขภาพเป็นสิ่งที่ดีถึงแม้ว่าตนเองจะไม่สามารถทำประกันสุขภาพ

ได้ก็ตาม ในการดำเนินการประกันสุขภาพในโรงเรียนนั้น ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนประถมศึกษา
หรือมัธยมศึกษา ไม่ว่าโรงเรียนจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กก็ตาม นิยมการประกันด้วยตนเอง และ
ดำเนินการโดยรัฐ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย